

GJELDER FOR STUDIEÅRET 2011/2012

BIK 2930 Arbeidsrett I

Studium

Spesialkurs

Kursansvarlig

Sverre F Langfeldt

Institutt

Institutt for regnskap - revisjon og jus

Semester

Se studieplan for aktuelt studium

Studiepoeng

7,5

Undervisningsspråk

Norsk

Innledning

De fleste konflikter i arbeidslivet på individnivå skyldes mangelfulle rutiner for hvordan slike konflikter kan unngås i utgangspunktet og hvordan konflikter som oppstår skal håndteres og løses. Det fører ofte til at omfanget av konflikten øker og kompliseres. I stor grad skyldes dette sviktende kunnskap hos arbeidsgiver om de arbeidsrettslige grunnreglene, og medfører store økonomiske og menneskelige belastninger for partene.

Læringsmål

Kunnskapsmål:

Arbeidsrett I (basiskurset) skal gi kunnskaper om den rettslige regulering av arbeidsforhold og innsikt i juridisk metode, lovgivning og avtaler på det arbeidsrettslige området, basert på sentrale problemstillinger og teorier som har betydning for utøvelse av arbeidsgiverfunksjonen. Det gis en grundig innføring i den individuelle og kollektive arbeidsrett (tariffretten) med vekt på rammebetingelser for ansettelser, lønns- og arbeidsvilkår, arbeidsgivers styringsrett samt avslutning av arbeidsforholdet på grunn av arbeidstakers forhold (suspensjon, oppsigelse, avskjedigelse, fratreden pga. alder, uførhet, m.v.). Sentralt i kurset er forståelsen for sammenhengen mellom regelverket, arbeidsgivers styringsrett og den praktiske organisering av prosesser av arbeidsrettslige betydning.

Ferdighetsmål:

Kunne legge opp rutiner for håndtering av konflikter av arbeidsrettslig art og gjennomføre disse med sikte på å begrense konflikten til et saklig nivå.

Holdningsmål:

Ha en bevisst holdning til de regler og avtaler som styrer forholdet mellom partene og respektere disse.

Forkunnskaper

Ingen særskilte men erfaring fra arbeidslivet vil være en klar fordel. For øvrig generelle opptakskrav.

Obligatorisk litteratur

Bøker:

Fougner, Jan ... [et al.]. 2011. Arbeidsmiljøloven : lov av 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. : kommentarutgave. 2. utg. Universitetsforlaget.

Pensumrelevante deler

Langfeldt, Sverre F., red. Næringslivets lovsamling 1687-2011 til Lov og rett for næringslivet. siste utg. Universitetsforlaget : Focus forlag. Pensumrelevante lover. Obligatorisk oppslagsverk

Aagaard, Erik C. og Nina Melsom. 2006. Bedriftens personalhåndbok : rett og plikt i arbeidsforhold. 7. utg. Gyldendal akademisk. Hele boken

Annet:

Arbeids- og Sosialdepartementet. 2005. Ot.prp.nr. 24 (2005-2006): Om lov om endringer i lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern m.v. (arbeidsmiljøloven). Kap. 1, 2, 4, 5 og 6.. Dokumentet ligger tilgjengelig på It's learning
Arbeids- og Sosialdepartementet. 2005. Ot.prp.nr.49 (2004-2005): Om lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern m.v. (arbeidsmiljøloven). Side 68-106, 122-150, 188-199, 222-240. Dokumentet ligger tilgjengelig på it's learning
Hovedavtalen LO-NHO. Siste utgave. Avtalen ligger tilgjengelig på it's learning
Langfeldt, Sverre F. 2011. Arbeidsrett (særtrykk av kapittel 9 i Lov og Rett for Næringslivet). Focus Forlag. Hele kapitlet
Utdelt materiale, herunder dommer og andre avgjørelser. Materialet ligger tilgjengelig på it's learning

Anbefalt litteratur

Bøker:

Fougner, Jan ... [et al.]. 2004. Kollektiv arbeidsrett. Universitetsforlaget
Fougner, Jan. 2007. Endring i arbeidsforhold : styringsrett og arbeidsplikt. Universitetsforlaget

Emneoversikt

1. samling:

Arbeidsrettens kilder. Ansettelsesprosessen. Likebehandling og forbudet mot diskriminering. Ansettelsesvilkår. Arbeidsavtalens form og innhold.

2. samling:

Styringsrett og lojalitetsplikt. Lønnsvilkår. Kollektiv arbeidsrett. Ferie og feriepenger. Sykefravær og sykepenger. Permisjoner.

3. samling:

Stillingsvernregulering og opphørsformer. Oppsigelse, suspensjon og avskjed.

Dataverktøy

PC benyttes for kommunikasjon på læringsplattformen It's learning

Læreprosess og tidsbruk

Kurset foreleses over 3 samlinger à 2 dager, totalt ca 50 timer.

Eksamen

Studentene evalueres gjennom en hjemmeeksamen over 72 timer. Denne kan gjennomføres i samarbeid av inntil 3 studenter.

Eksamenskode(r)

BIK 29301; 72 timers hjemmeeksamen, teller 100% i kurset BIK 2930, 7,5 studiepoeng.

Hjelpemidler til eksamen

Alle hjelpemidler.

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamensgjennomføring.

Tilleggsinformasjon

1. Samling - Arbeidsrettens grunnlag og reguleringsformer. Rekruttering og ansettelse

Delmål

Samlingen skal gi en innføring i arbeidsrettens grunnlag og grunnbegreper, rettskildene og den arbeidsrettslige reguleringsfunksjon i samfunnet og for virksomheter. Det gis en grundig gjennomgåelse av de rettsreglene som gjelder for ansettelse, og om hvilke ansettelsesformer som kan anvendes. Etter endt samling skal deltagerne ha kunnskap om grunnreglene om arbeidsvilkår, og om betydningen av slike regler når arbeidsavtaler skal inngås og håndteres.

Emneoversikt

Arbeidsrettens grunnlag

- Reguleringsformene i arbeidsretten; lovgivning og avtaletyper
- Oversikt over den arbeidsrettslige regulering

Arbeidsrettens rettskilder, nasjonalt og internasjonalt

- Internasjonale konvensjoner, EØS-retten
- Lov og forskrifter
- Rettspraksis
- Arbeidsgivers styringsrett

Grunnbegreper og funksjon

- Den rettslige reguleringsfunksjonens formål og funksjon, i samfunn og virksomheter.
- Aktørene i arbeidsretten - arbeidstakere og virksomheter, organisasjoner, myndigheter og domstoler

Rekruttering og ansettelsesformer

- Rekruttering, arbeidsformidling
- Uttlysning og ansettelse; forskjeller mellom privat og offentlig virksomhet
- Ansettelsesformer (fast ansettelse, prøvetid, midlertidig ansettelse, vikariater, praksisarbeide, åremål)
- Inn- og utleie av arbeidskraft

Arbeidsavtalens form og innhold

- Formkrav ved inngåelse og senere endringer
- Avtalens saklige innhold; betydningen for adgangen til senere endringer

2. Samling – Tariffavtaler og arbeidsavtaler, arbeidsvilkår.

Delmål

Samlingen behandler arbeidsgivers styringsrett i forhold til lov og avtaler som regulerer arbeidsforholdet. Videre gis det en innføring i reglene om tariffavtaler og deres betydning for regulering av lønns- og arbeidsvilkår, om inngåelse av slike avtaler og om tariffavtalens virkninger for arbeidsavtaler (den kollektive arbeidsrett). Endelig gis en oversikt over reglene for ferie og feriepenger, sykefravær og sykepenge samt reglene for permisjoner.

Emneoversikt

Styringsrett og lojalitetsplikt

- Styringsretten som restkompetanse
- Styringsretten i praksis
- Arbeidstakers underordningsplikt - resignasjon

Tariffavtaler og deres betydning

- Tariffavtaler - begrep, former og hovedvirkninger
- Samspillet mellom lovgivning og tariffavtaler
- Lønnsdannelse og andre arbeidsforhold
- Organisasjonssamfunn og tariffavtaler; betydning i praksis.

Inngåelse og virkninger av tariffavtaler

- Partene i tariffavtaler – medlemskap
- "Spilleregler" ved inngåelse og revisjon - forhandlinger, megling og arbeidskamp
- Tariffavtalens bindende virkninger; tariffbundethet i praksis
- Rettstvister og interesseløst, fredsplikt og arbeidskamp
- Tariffavtalens "tvingende" virkninger - "ufravikelighet" og virkning for arbeidsavtaler og virksomheter
- Tariffavtalens virkninger etter oppsigelse og opphør

Lønn og godtgjørelser

- Lønnsfastsettelse, lønn og "sidegoder"
- Lønnsformer og utbetalingsregler

Ferie, sykefravær og permisjoner

- Ferie, ferietid og feriepenger
- Sykefravær, sykelønn
- Permisjoner

3. Samling – opphør av arbeidsavtalen – endringer og stillingsvern.

Delmål

Samlingen skal gi grundig kjennskap til reglene om endringer i og opphør av arbeidsforhold pga. arbeidstakers forhold, og om hvordan slike saker behandles i virksomheten og i rettsapparatet.

Emneoversikt

Endringer i arbeidsforholdet

- Grunnlag og grenser. Arbeidsgivers styringsrett
- Grenser mot oppsigelse og avskjed; praktiske problemstillinger

Opphørsformer og grunnleggende krav

- Oppsigelse fra arbeidstakers side. Tilbakekall
- Oppsigelse, suspensjon og avskjed pga. arbeidstakers forhold
- Oppsigelsesfrister ifølge lov eller avtale
- Alminnelige saksbehandlingsregler; informasjon og drøftelse
- Formkravene og deres betydning

Oppsigelse og avskjed på grunn av arbeidstakers forhold

- Materielle grunnlag for oppsigelse, suspensjon og avskjed. Kasuistikk
- Arbeidstakers rett til å fortsette i stillingen ved oppsigelse
- Konfliktløsning; forhandlinger og domstolsbehandling
- Rettsvirkninger ved rettmessig opphør
- Avtaler om opphør og godtgjørelser m.v. ved fratredelse
- Erstatning ved urettmessig opphør